

GOUDENTOR

Cetonia aurata

(foto Johan van den Heuvel / Buiten-beeld)

S44

Beschermingsstatus

Rode lijstcategorieën

Beschermingsstatus

Habitatrichtlijnsoort

Vogelrichtlijnsoort

Belangrijke leefgebieden

Korte soortbeschrijving

Soortkenmerken

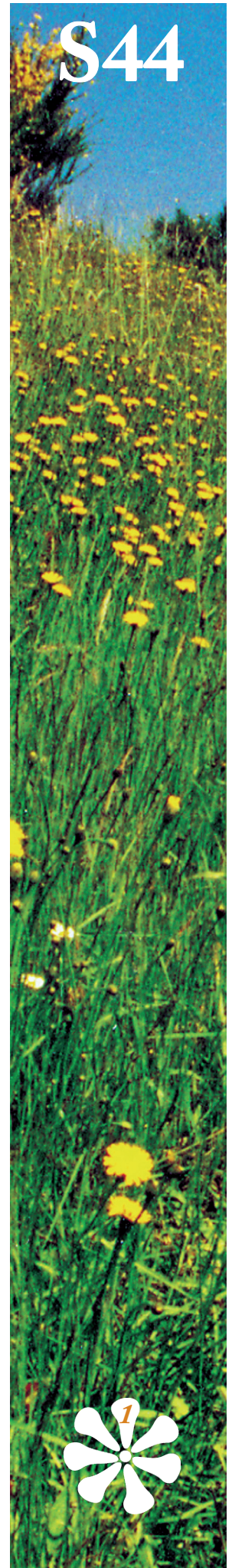
De Gouden tor is een middelgrote bladsprietkever met een metaalgroen schildkleur, die soms ook blauwig of meer koperkleurig uitvalt en wat kleine, witte vlekjes op achterste gedeelten van de dekschilden vertoont.

De kever vliegt heel opvallend met gesloten dekschilden als hij de achtervleugels er eenmaal onderuit geschoven heeft.

Deze soort lijkt goed op de algemener voorkomende Gedeukte gouden tor (*Proaetia cuprea*). Deze soort heeft echter enkele deukjes op de achterkant van de dekschilden.

Ecologie

De "engerling" ontwikkelt zich ondergronds op allerlei plantenaafval en wordt onder andere gevonden in rottend wilgenhout, composthopen en ook in mierennesten (*Formica spec.*). In mierennesten leeft de larve van het vers aangeslept nestmateriaal van de mieren. De pop zit verscholen in een dunschalige en stevige cocon van hout en leem.

Biotoopvereisten

Het dier is actief van mei tot oktober en vertoef bij voorkeur op bloemrijke zonnige ruigten vooral in de rand van bossen. Hij zit het liefst op de bloemen van onder andere rozen, wilde fruitbomen, Meidoorn, Kornoelje, Vlier en diverse schermbloemigen maar wordt ook wel op andere ruigtesoorten gevonden zoals Akkerdistels. Hij leeft er van bloembladeren, wondsappen en vooral van het stuifmeel van de diverse planten.

Voorkomen in de provincie Vlaams-Brabant**Regionale verspreiding**

Er zijn weinig verspreidingsgegevens bekend van de Gouden tor in Vlaanderen. Dat geldt evenzeer voor de provincie Vlaams-Brabant. Individuele meldingen komen hoofdzakelijk uit de Brusselse rand en het zuidwestelijk deel van de provincie.

Inventarisatieonderzoeken

- Algemeen soortenverspreidingsonderzoek door het bijhouden van waarnemingen via de website waarnemingen.be.

Knel- en aandachtspunten

- Het vroegtijdig maaien van bloemrijke graslanden en wegbermen voornamelijk langs bossen en het verdwijnen en (overmatig) snoeien van bloemrijke hagen en struwelen (zoals meidoorn) reduceren het habitat.
- Het kappen van bomen met grote en diepe vermolmde stamholten beperkt het aanbod aan (potentiële) broedplekken.

Overzicht maatregelen

H7.11. Behoud van ecologisch waardevolle bomen

H7.13. Behoud van dood hout

H11.1. Aanleg van een houtkant, heg of haag

S44.1. Gediversifieerd maaibeheer

S44.2. Aanleg van composthopen

S44.3. Bescherming van bosmierennesten

S44.4. Aanleg van een stamhoutpiramide

S44.5. Selectieve snoei en gedeeltelijke kap van oude bomen

Landschaps- en habitatgerichte maatregelen**H7.11. Behoud van ecologisch waardevolle bomen**

Bomen met veel molm (tientallen liters) in de stamholten die groeien op zonbeschenen plaatsen (expositie zuid tot west) krijgen de voorkeur. De molm moet een zekere vochtigheid bezitten. Levende bomen worden daarom geprefereerd boven dode bomen.

H7.13. Behoud van dood hout

Door het laten liggen of neerleggen van middelgrote stukken (vermolmd) dood stamhout worden potentiële voedsel- en overwinteringsplaatsen voor de Gouden tor gecreëerd. Ook vermolmde stammen en hoog afgezaagde houtstronken komen hiervoor in aanmerking en worden daarom bij kappingen overgehouden. Dode en afstervende bomen met een vermolmde stamvoet of vermolmde holten in de onderstam blijven bij vellingen eveneens behouden. Om effectief te zijn moeten per hectare een tiental geschikte broedplekken aanwezig zijn.

H11.1. Aanleg van een houtkant, heg of haag

Aanleg en gediversifieerd onderhoud van bestaande struwelen en houtkanten.

Soortgerichte maatregelen

S44.1. Gediversifieerd maaibeheer

Een extensief en gediversifieerd maaibeheer van bloemrijke graslanden en ruigten voornamelijk in de rand van bossen, brede houtkanten en beboste taluds richt zich op het verkrijgen van een verscheidenheid aan bloeiende kruiden en struiken (o.a. Meidoorn, Kornoelje, Rozen, Vlier).

Foto: Vermolmd liggend en staand dood hout (foto Econnection).

S44.2. Aanleg van composthopen

De verspreide aanleg van luchtige, humusrijke composthopen met dood hout in bosranden kan overwinteringsplaatsen leveren aan de larven van de Gouden tor. Dezelfde functie vervullen ook tuincomposthopen in bosrijke gebieden of nabij bossen.

S44.3. Bescherming van bosmierennesten

De larven van de Gouden tor gebruiken vaak nesten van diverse soorten bosmieren (o.a. Behaarde rode bosmier, Kale rode bosmier, Zwartrugbosmier, Stronkmier) om in te overwinteren. Dat kan soms twee tot drie winters na elkaar gebeuren. De nesten van deze soorten die in bosranden aanwezig zijn vormen vaak kleine habitats voor de Gouden tor en moeten daarom behouden blijven (zie Rode bosmier - maatregel S89.1. - Behoud en bescherming van koepelnesten).

S44.4. Aanleg van een stamhoutpiramide

Een stamhoutpiramide bestaat uit lange (4-6 m) en dikke stamstukken die op een geschikte plek schuin en in piramidevorm tegen elkaar worden gezet. Daarbij wordt de stamvoet ongeveer 1 à 2 m diep in de grond verzonken. De kop van de constructie wordt met een staaldraad en een grondnagel in de bodem verankerd. De stammen zelf worden met boomhaken aan elkaar vastgehecht.

S44.5. Selectieve snoei en gedeeltelijke kap van oude bomen

Gehavende en afstervende bomen worden vaak gekapt uit veiligheidsoverwegingen of uit vrees voor beschadigingen aan infrastructuur of andere bomen. In plaats van de gehele boom te kappen wordt ervoor geopteerd om enkel de beschadigde of gevaarlijke boomdelen te verwijderen. Wanneer de stambasis onstabiel wordt, kan alsnog worden beslist om alleen de kroon te verwijderen ofwel de boom gericht te laten vallen zodat hij in de bosrand of het bos kan blijven liggen. Tot het zover is kan de boom eventueel worden gestut in de richting die bij een mogelijke val problemen oplevert.

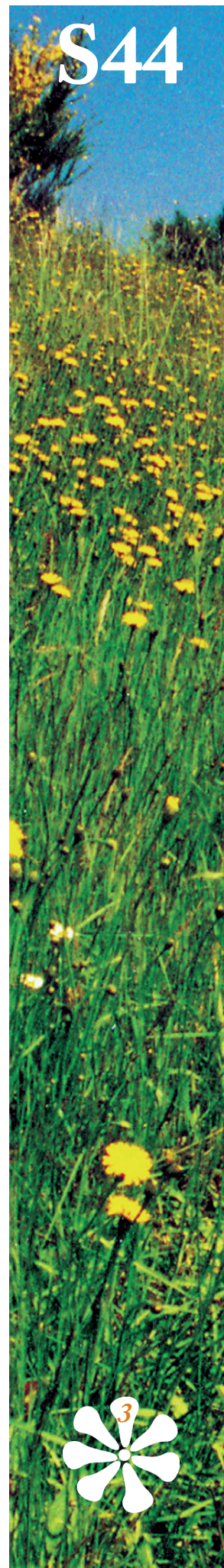
Financierings- en ondersteuningmogelijkheden

Algemeen

- Ondersteuning gemeentelijk natuurbeleid
- Subsidie voor de aankoop van natuurgebieden
- Landschapsteam

Soortgericht

- Bijzonder natuurbeschermingsproject

Habitatgericht

- Beheerovereenkomst perceelsrandenbeheer
- Beheerovereenkomst aanplanten en onderhouden van houtige kleine landschapselementen
- Beheerovereenkomst onderhouden van bestaande houtige kleine landschapselementen

Lopende initiatieven

geen

Opvolgings- en evaluatiemogelijkheden

Waarneming

Tellen van exemplaren in bestaande en mogelijke (nieuwe) populaties kan gebeuren door visuele waarnemingen en door het plaatsen van bodemvallen.

Referenties & verdere informatie

Publicaties

- Decler K. (1996). Standpunt van het Instituut voor Natuurbehoud met betrekking tot het verwijderen en de snoeiplicht van Meidoorn (*Crataegus monomyna* en *C. laevigata*) in functie van de bestrijding van bacterievuur. Nota ten behoeve van de Hoge Raad voor Natuurbehoud. 17 p.
- Lambrechts J. & Guelinckx R. (2003). Een overzicht van bijzondere waarnemingen in Zuidoost-Brabant in 2003. Brakona jaarboek 2003. 21 p.

Websites

- www.waarnemingen.be

Folders

geen

Advies

- Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO)

